



СОВЕТ УЗБЕКИСТОН

ГАЗЕТА
1918 ЙИЛ
21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 115 (20. 382)

1989 йил 17 май, чоршанба

Баҳоси 3 тийин.

М. С. Горбачев Ян Шанкунь билан учрашди



Суратда: М. Горбачевнинг Ян Шанкунь билан учрашуви.

ТАСС—ЎзТАГ телесурати.

Илгари хабар қилинганидек, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачевнинг ХХР Раиси Ян Шанкунь тақлифига буюнган Хитой Халқ Республикасига расмий визити бошланди. 15 майда Халқ вакиллари ўмумхитой

мажлиси биносида М. С. Горбачев билан Ян Шанкунь ўртасида суҳбат бўлди. Улар СССР ва ХХР Олий ва маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти хусусида ўзаро фойдалар тажрибани баҳам қилишни асосий кенгайтириш лозимлигини таъкидладилар.

Суҳбатда Совет ва Хитой расмий кишилари ҳозир бўлишди. Кеҳурун Ян Шанкунь М. С. Горбачев ва унинг рафиқаси шарафига зиёфат берди. Ян Шанкунь ва М. С. Горбачев нуги сўзладилар.

ПЕКИН, 16 май. (ТАСС махсус мухбирлари). Совет раҳбари Пекинда бўлишининг иккинчи кунинда М. С. Горбачев билан Дэн Сяопиннинг олий даражадаги учрашуви иккинчи энг катта социалистик давлатнинг муносабатларида янги босқични очди.

Хитой матбуоти ўтган кунини яқунлаб, совет раҳбари ХХРга қилган ҳозирги визитининг бетакрорлигини, унинг жуда муҳим таъиний характерини таъкидламоқда. Газеталар кейинги ўттиз йил мобайнида олий даражадаги биринчи Совет—Хитой учрашуви дунёдаги иккинчи энг катта социалистик мамлакат ўртасидаги муносабатларни соғлом ва барқарор асосга қуриш учун негиз яратди, деб иккала томон билдирган умидга эътиборин қаратади.

Пекин газеталари бугун М. С. Горбачев визити бошланганлиги тўғрисидаги маълумотларни биринчи саҳифаларида эълон қилдилар. ХХП Марказий Комитетининг органи «Жэньминь жибао» газетаси бу визитни Хитойнинг ички ва халқаро турмушидаги биринчи даражадаги аҳамиятга эришган воқеа, деб таърифлади. «Чайна дейли» газетаси Хитой—Совет алоқалари тикланганлиги ҳақида ёзди.

Қўшма матбуот органлари Хитой—Совет савдо-иқтисодий ҳамкорлиги олдига «қўшма катта истиқболлар» очилганлигини таъкидламоқдалар. Ҳозир СССР—Хитойнинг савдо-иқтисодий соҳасидаги асосий миқдорлардан бири эканлиги қайт этимоқдалар. 1986 йилдан 1988 йилга қадар, деб ёзди «Ляоан» журнали, Хитой—Совет савдоси Хитой ташқи савдо оборотининг 1/5 қисмини ташкил этди, «Хитой—Совет савдо-иқтисодий муносабатлари янги босқичга кирди», деб ёзди «Цзинцзи жибао» газетаси.

Совет—Хитой муносабатлари нормаллаштирилди

М. С. Горбачев билан Ке-ча бўлиб ўтган учрашувда ХХР Раиси Ян Шанкунь Хитой ва Совет халқлари дўстлигининг чуқур характерини ўқитиб ўтди, деб таъкидлайди матбуот. Совет раҳбари Хитойда амалга оширилган ислохотлар қандай бораётганлиги билан ҳам батафсил таништирилди. Шу билан бирга, юзга келган муаммоларни ҳал этишнинг тайёр модели йўқлиги, бу жараёнда янгиликлар ҳам бўлиши мумкинлиги таъкидланди.

Вужудга келаятган муаммоларни ҳал этиш бир хил тарзда бўлмаслигини аниқлаб, Хитойда кейинги вақтларда сиёсий соҳадаги ислохотларни амалга оширишга, Совет Иттифоқининг бу соҳадаги тажрибасига алоҳида эътибор берилганлиги бежиз эмас. Бу нарса мамлакатда, айниқса Пекинда студентларнинг талаблари тобора кенгайиб бораётганлиги билан ҳам боғлиқдир. Тяньаньмэнь майдо-нида 13 майдан буюн Пекин, Тяньцзинь ва Шанхай олий ўқув юртилари студентлари эълон қилган оқлик давом этмоқда. Оқлик эълон қилган студентлар сон уч мингга етди.

Пекин университети профессор ва ўқитувчиларидан 500 га яқин киши ҳукумат маъмуриятига мурожаат қилиб, студентларнинг вакиллари билан мазмундор мулоқот ўтказишни тезлаштиришни сўради.

Хитой раҳбарияти студентлар билан мулоқот бошлади. Кеча мулоқотда ХХП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ХХР маориф ишлари давлат комитетининг раиси Ли Тейн ва ХХП Марказий Комитети секретариатининг аъзоси Янь Мин-фун қатнашдилар. Хитой раҳбарларининг таъкидлашча, улар студентлар ҳаракатини умуман ижобий баҳоламайдилар. Студентлар ватанпарварлик туйғуларини намойиш этмоқдалар ва демократик жараён соҳасида оқликча талабларни ўртага қўймоқдалар. Айни вақтда, баъзи ҳолатлар таъиний тугатилмоқда, Тяньаньмэнь майдоида эълон қилинган оқлик ҳозирнинг ўзидаёқ мамлакатимиз қиёсасига салбий таъсир қилди, деб ўқитишди улар. Ли Тейн билан Янь Минфуннинг таъкидлашча, студентларнинг талаблари иқтисодий ва сиёсий ислохотлар давомида, демократиялаш ва ҳуқуқий қурилиш йўлида қондирилди, ammo бунинг учун вақт керак бўлади.

Бу ердаги брифингда ХХР Ташқи ишлар министри вакиллари айтишча, Хитой ҳукумати Совет раҳбарининг ХХРга визити муваффақиятнинг таъминлаш учун бугун куч-қайратни сарфламоқда. Студентларнинг талаблари Хитойнинг нуқул ички иш бўлиб, Хитойнинг ташқи сиёсати, М. С. Горбачев визитининг бориши ва натижаларига ҳеч қандай таъсир ўтказмайдиган, деб таъкидлади у.

СОВЕТ АРМИЯСИ ВА ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИНИНГ СИЁСИЙ ОРГАНЛАРИ, КОМАНДИРЛАРИ ВА СИЁСИЙ ХОДИМЛАРИГА

Бундан етмиш йил муқаддам, 1919 йилнинг май ойида В. И. Ленин ташаббуси билан республика революцион Ҳарбий Кенгашининг сиёсий бошқармаси ташкил этилган эди. Кейинчалик Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармасига айлантирилган марказий Ҳарбий-сиёсий орган тузилиши билан Куролли Кучларда раҳбар партия органларининг ягона системасини шакллантириш ниятисига етди.

Сиёсий органлар ўз тараққиётининг бутун тарихи мобайнида Коммунистик партиянинг Армия билан Флот турмуши ва фаолиятига қўндалик қатъий таъсирини таъминлаб, уларнинг жанговар қудратини тинимсиз мустаҳкамлаб келдилар. Сиёсий органлар ёш Совет Республикасини қуроли ҳимоя қилишни ташкил этишга, контрреволюцияни тор-мор қилишга ва чет эл интервенциясининг ҳужумини қайтаришга бебаҳо ҳисса қўшдилар. Комиссарлар, Сиёсий ходимлар, Армия ва Флот коммунистлари Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунларидан бошлаб жангларнинг ҳал қилувчи жабҳаларида мардлик ва ҳақрамонлик қўрсатдилар, халққа фидокорона хизмат қилишнинг, Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашда омманинг сиёсий ташкилотчилари бўлишининг ёрқин намунасини қўрсатдилар. Улар жангчиларга юксак маънавий-сиёсий ва жанговар фазилятларни, мардлик ва жасоратни, руҳан тетиклигини ва душман устидан ғалаба қозонишга бўлган қатъий иродани тарбияладилар.

Ҳозирги вақтда совет жамаияти турмушининг барча соҳаларида бўлган сингари СССР Куролли Кучларида ҳам КПСС XXVII съезди ва XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларини бажариш, революцион қайта қуришни кенгайтириш ва чуқурлаштиришга оид ишлар қатъий билан амалга оширилмоқда. Мамлакатни ҳимоя қилиш соҳасида янгича сиёсий фикрларни амалда рўёбга чиқариш, Ҳарбий қурилиш соҳасини ўзгартириш, қўшнлар ва флот кучларини янги муҳофаза доктринасига мувофиқ сифат жиҳатидан устуун даражада тайёрлаш энг муҳим вазифадир.

Шундай шароитда партия Куролли Кучлар турмуши ва фаолиятида сиёсий органлар ва партия ташкилотларининг ролини оширишни зарур деб ҳисоблайди. Сиёсий ходимларнинг бурчи — ҳамisha омида орасида бўлиш, сиёсий раҳбарлик усулларини қатъий билан эгаллаш, демократияни чуқурлаштириш ва социал адолатни қарор топтиришдан иборат. Коммунистларнинг активлигини ва масъулиятини ошириш, одамлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш уларнинг ташаббусини, ижодкорлигини қўлла-қувватлаш ва шу асосда жанговар тайёрларлик ва интизомни таъминлашда, Ҳарбий хизматчиларни тарбиялашда ва кўп миллилат Ҳарбий коллективларни жипслаштиришда юксак натижаларга эришиш зарур. Бундан буюн ҳам Армия ва халқ ўртасидаги бузилмас маънавий алоқани мустаҳкамлаш лозим.

КПСС Марказий Комитети Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг сиёсий органларини, партия ташкилотларини, командирларини, сиёсий ходимларини ва барча коммунистларни республика Революцион Ҳарбий Кенгаши сиёсий бошқармаси ташкил этилганлигининг 70 йилги билан қизғин таъриқларида ҳамда улар бундан буюн ҳам Ленин партиясининг ишончли жанговар отряди, социалистик Ватанини ҳимоя қилиш, Ер юзиди тинчликни сақлаш ҳамда мустаҳкамлаш йўлидаги ватанпарварлик ва интрондагон бурчларини бажаришда совет жангчиларининг авангарди бўлиб қоладилар, деб ишонч изҳор қилди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ТОШКЕНТДА ХОТИН-ҚИЗЛАР АНЖУМАНИ ИШ БОШЛАЙДИ

17 майда Ўзбекистон пойтахтида Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилигининг «Хотин-қизлар тинчлик учун ва тинчлик хотин-қизлар учун» мазмундаги анжумани очилди. Унда йигирмадан ортиқ мамлакат хотин-қизлар ташкилотлари, шунингдек, Халқаро хотин-қизлар демократик федерацияси, Тинчлик ва озодлик учун хотин-қизлар халқаро уюшмаси, социал таъриф ва гуманитар масалалар бўйича БМТ Вена марказининг вакиллари қатнашадилар.

15 майда Тошкент аэропортида мазкур анжуман қатнашчилари ва меҳмонларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Х. Холмуҳаммадов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова, ташкилот комитети ва шаҳар жамоатчилиги вакиллари кутиб олдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

ДЕПУТАТЛАР ЙИҒИЛИШИ

16 май кун республика Олий Совети Президиумида Ўзбекистон ССР Олий Совети халқ депутатларининг йиғилиши бўлди.

Учрашувни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР халқ депутаты Р. Н. Нишонов очди. У депутатларни мамлакат қонуни чинарвуни олий органи состиған сайланганликлар билан самимий кутлади.

Учрашувда сэйлов кампаниясининг аянқулар ҳар томонлама қўриб чиқилди, бўлгуси депутатлик фаолиятининг бош йўналишлари ёритиб берилди. Халқ депутатларидан энг муҳим халқ ҳўжалар муаммоларини чуқур ўрганиш, иқтисодий ислохотнинг энгиллиги билан амалга оширилганлиги, молиявий аҳволнинг соғломлаштирилганлиги, социал ва маънавий соҳаларнинг юксалтирилганлиги аниқлаб этилиши таъкидланди. Ҳар бир депутат ўзининг сэйлов округида, бошлангич жамоат ташкилотларида ҳам меҳнатчиларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш, сэйловчиларнинг нақзалларини рўёбга чиқариш билан боғлиқ жуда қизғин ишларни амалга оширишга тўғри келди.

25 май кун Москвада очилган СССР халқ депутатлари сьезидига ва СССР Олий Советининг биринчи сьезидига таъиний таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг йиғилиши бўлди.

Учрашувда сэйлов кампаниясининг аянқулар ҳар томонлама қўриб чиқилди, бўлгуси депутатлик фаолиятининг бош йўналишлари ёритиб берилди. Халқ депутатларидан энг муҳим халқ ҳўжалар муаммоларини чуқур ўрганиш, иқтисодий ислохотнинг энгиллиги билан амалга оширилганлиги, молиявий аҳволнинг соғломлаштирилганлиги, социал ва маънавий соҳаларнинг юксалтирилганлиги аниқлаб этилиши таъкидланди. Ҳар бир депутат ўзининг сэйлов округида, бошлангич жамоат ташкилотларида ҳам меҳнатчиларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш, сэйловчиларнинг нақзалларини рўёбга чиқариш билан боғлиқ жуда қизғин ишларни амалга оширишга тўғри келди.

25 май кун Москвада очилган СССР халқ депутатлари сьезидига ва СССР Олий Советининг биринчи сьезидига таъиний таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ф. Ҳ. Қодиров 16 май кун Осиё — Тинч океани регион мамлакатлари хотин-қизлар жамоатчилиги анжуманининг қатнашчиларини қабул қилди. Самимий дўстона суҳбатда меҳмонларга хотин-қизлар республика экономикаси, фани ва маданиятида катта роль ўйнаётганликлари таъкидланди.

нинг ҳар учтасидан бири, ёлғиз-ёриғидаги комплексдаги корхоналарнинг ҳар тўрттасидан бири норматив нисбатини буюди.

Ўзбекистон ССР Госстрой (Е. С. Темкин), Ўзбекистон ССР Давлат агрономот комитети (Б. С. Хамидов), Қоракўлгонистон (А. С. Д. Ниевтулаев), Андижон (Э. Раҳимов), Бухоро (Ш. К. Гатаули), Қашқадарё (В. И. Сукинов), Наманган (Б. Ж. Ҳакимов), Фарғона (Х. Мақдиров), Тошкент (А. А. Пўлдошев) ва Сирдарё (А. А. Айдаркулов) област ижроия ком

СССР КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ХУҚУҚЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР ҚОНУНИ

Касаба союзлари совет жамияти сийёсий системасининг муҳим бўлини, совет демократияси ва халқнинг социалистик ўзини-ўзи бошқаруви узвий таркибий қисми.

Касаба союзлари ўзининг Уставдаги вазифаларини амалга ошириш, меҳнат-кашларнинг ҳуқуқлари ҳамда манфаатларини йўлга қўйиш, ҳимоя қилишда, уларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилашда, халқ бойлигини кўпайтиришда, турмуш даражасини оши-

ришда кўмаклашадилар, оммави тарбиялаш билан муттасил шугулланидилар, ишлаб чиқариш ҳамда жамоат ишларини бошқаришга ун жалб этадилар.

Ушбу Қонун давлат, ҳўжалик, социал-маданий курилишда доир масалаларини ҳал этишда СССР касаба союзлари фаолиятининг ҳўкукий асосларини аниқлаб беради, улар ўзларининг Уставадаги вазифаларини муваффақиятли бажаришлари учун зарур нафолотларни белгилайди.

хизмат кўрсатиш, уй-жой-маиш масалалар ҳамда бошқа масалаларга доир норматив ақларнинг лойиҳаларини ҳамда норматив ақларни дабул қилиш ҳўрисидаги тақлифларни ишлаб чиқиб, тегишли равишда СССР Министрлар Советига, иттифокдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларига, давлат бошқаруви органларига тақдим этадилар.

СССР Министрлар Совети, СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети ҳамда бошқа давлат бошқаруви марказий органларини меҳнат ва унга ҳақ тўлаш, социал ривожланиш ҳўсуидаги қарорлари ВЎСПС билан биргаликда қабул қилинади. Қўнуларда кўзда тутилган ҳўлларда давлат бошқаруви марказий ва республика органлари мазкур масалалар юзасидан қарорларни касаба союзларининг тегишли марказий комитетлари ёки республика советлари билан биргаликда қабул қилинади.

7-модда. Касаба союзларининг давлат турмушига оид муҳим масалаларни муҳўма қилишда қатнашиш ҳўкуқи

Касаба союзлари қўнуларнинг лойиҳаларини ҳамда давлат ва жамоат турмушининг бошқа муҳим масалаларини таъйрлаб, уларни муҳўма қилишда қатнашадилар.

ВЎСПС СССР Олий Совети Президиумига қўну лойиҳасини ёки бошқа масалани умумҳалқ муҳўмасига қўйиш мақсадга мувофиқлиги тўғрисида тавсиялар киритишга ҳақлидир.

Касаба союз органлари халқ депутатлари Советлари қарорларининг лойиҳаларини ҳамда давлат, ҳўжалик ва социал-маданий курилишда доир муҳим масалаларни аҳоли билан меҳнат коллективларининг муҳўмасига қўйиш тўғрисидаги тақлифлар билан қиш ҳўкуқиға тақдим қилинади.

8-модда. Касаба союзларининг давлат ҳўкимияти ва бошқаруви органлари, халқ контроли органлари, меҳнат коллективларининг ўзини-ўзи бошқариш органлари фаолиятида қатнашиш ҳўкуқи

Касаба союзлари СССР Иттифокнинг, иттифокдош ва автоном республикаларнинг давлат ҳўкимияти ҳамда бошқаруви олий органлари фаолиятида қатнашадилар.

СССР касаба союзлари давлат сайланадиган халқ депутатлари касаба союзларини нақзалларини амалга оширишга кўмаклашадилар, меҳнаткашларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилашда доир тақлифларни халқ депутатлари тегишли Советларининг ҳамда давлат бошқаруви органларининг қўриб қишчи учун тақдим этадилар.

ВЎСПС вакиллари СССР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Олий Совети Президиумининг, СССР Министрлар Совети ҳамда РСФСР Министрлар Советининг мажлисларида, республика ва область касаба союзлари советларининг вакиллари ёса

тегишли тарзда иттифокдош ва автоном республикалар Олий Советлари Президиумлари ҳамда Министрлар Советларининг, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларининг мажлисларида касаба союзлари ушбу Қўнуни, СССР Иттифокнинг бошқа қўну ақларига ва иттифокдош республикаларнинг шуларга мувофиқ нашр этиладиган қўну ақларига кўзда тутилган ҳўкуқларини амалга ошириш билан боғлиқ масалаларни қўриб қишчи чоғда иштирок этадилар.

Касаба союзлари марказий ва республика комитетларининг вакиллари тармоқ кенашларининг составига қишадилар, халқ ҳўжалик тармоқлари бўйича социал-иқтисодий масалаларни қўриб қишчи чоғда халқ қишчи овоз бериш ҳўкуқи билан СССР Министрлар Совети ҳамда иттифокдош республикалар Министрлар Советларининг мажлисларида, шуниингдек, коллегиял тармоқ, тармоқларро ва кооператив бошқариш органларининг ишда қатнашадилар.

Касаба союзлари халқ контроли органларининг фаолиятида ана шу органлардаги ўз вакиллари орқали ҳам, шуниингдек, контролни амалга ошириш борасида улар билан бирга ҳаракат қишчи йўли билан ҳам қатнашадилар.

Касаба союз ташкилотининг вакиллари корхона, ташкилотнинг меҳнат коллективни кенашига составига сайланадилар. Корхона, муассаса, ташкилотнинг касаба союз комитети меҳнат коллективининг умумий йиғилиши (конференцияси) ва меҳнат коллективни кенашини ҳўқуқ доирасига тааллуқли масалаларни уларнинг қўриб қишчи учун киритиш ҳўкуқиға тақдим қилинади.

9-модда. Касаба союзларининг давлат муқофотлариға тақдим этиш ҳўкуқлари

Касаба союзлари ишчилар, хизматчилар, колхозчиларни СССРнинг ва иттифокдош республикаларнинг Давлат муқофотлари билан тақдирлашга, СССРнинг олий даражадаги ўнуви ва фахрий ўнувларини, иттифокдош республикаларининг фахрий ўнувларини, Ленин муқофоти ва Давлат муқофотлари, СССР Министрлар Советининг муқофотларини бериш тўғрисида белгиланган тартибда илтимос қишчи, тақдим этишлари мумкин.

10-модда. Давлат, кооператив ва ҳўжалик органларининг касаба союз тақлифларини қўриб қишчи мажбурияти

Давлат, кооператив ва ҳўжалик органлари тегишли касаба союз органларининг мазкур Қўнуни ва Уставадаги вазифаларини амалга оширишлари билан боғлиқ масалалар юзасидан киритган тақлифларини ҳамда норматив ақларининг лойиҳаларини қўриб қишчилари, белгиланган муқддатларда қарор қабул қишчилари ҳамда ана шу лойиҳалар ва тақлифларни қўриб қишчи нақзаллари тўғрисида уларға хабар беришлари шарт. Касаба союз органларининг вакиллари ўртага қўйилган масалаларни тегишли органлар қўриб қишчида қатнашишга ҳақлидирлар.

органи ёки суд томонидан бекор қилиниш мумкин эмас.

12-модда. Касаба союзларининг меҳнат шароитини белгилашдаги ҳўкуқлари

Давлат органлари касаба союзлари билан биргаликда ёки улар билан келишган ҳўлда ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат шароитини белгилайдилар, шуниингдек, Қўнуида кўзда тутилган ҳўлларда меҳнат тўғрисидаги Қўнуни қўланадилар.

Давлат органлари ВЎСПС билан, республика касаба союзлари советлари билан биргаликда ёки улар билан келишган ҳўлда ишга қабул қишчи, бошқа ишга ўтказиш ва ишдан бўшатиш тартибни, иш вақти ва дам олиш вақтининг давомийлигини ҳамда ишчи ва хизматчилар меҳнатининг бошқа муҳим шарт-шароитларини белгиловчи қўну нормаларини ишлаб чиқадилар.

Министрликлар ва идора-лар касаба союзларининг марказий комитетлари билан биргаликда халқ ҳўжалик тармоқлари бўйича меҳнат шароитларини тартибга солиш тўғрисидаги қарорлар қабул қишадилар.

Корхона, муассаса, ташкилотнинг касаба союз комитети билан келишган ҳўлда маъмурият қўнуға мувофиқ корхонада, муассаса, ташкилотда меҳнат муносабатларини тартибга солишчи нормаларни белгилайди. Корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти, касаба союз комитети ва меҳнат коллективни кенашини билан биргаликда ўз маблағлари ҳисобига ишчи ва хизматчилар учун қўнуға нисбатан қўшимча меҳнат иттиёзи ва социал-маиш иттиёзларини белгилаш мумкин.

Ички меҳнат тартибининг типовой қўдалари ВЎСПС билан биргаликда, тармоқ қўдалари, маънавий ва моддий рағбатлантириш, итти-зомий жавабгарлик чоралари ёса касаба союзларининг марказий комитетлари билан биргаликда тақдирланади.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг ички меҳнат тартиб қўдаларини тармоқ қўдаларига мувофиқ маъмурият корхона, муассаса, ташкилотнинг касаба союз комитети билан биргаликда ишлаб чиқадилар ҳамда у меҳнат коллективининг умумий йиғилиши (конференцияси) тақдирлаш учун тақдим этади.

13-модда. Касаба союзларининг иқтисодий ва социал ривожланишнинг планлаштиришдаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари халқ ҳўжалигини, тармоқлар, регионлар, корхоналар ва ташкилотларни иқтисодий ҳамда социал ривожлантиришнинг планлаштиришда қатнашадилар, социал соҳани усту даражада ривожлантириш, меҳнат, турмуш шароитларини яхшилаш билан, совет кишларининг моддий ва маънавий ақтиёжларини тўла қўриб қишчи билан боғлиқ масалаларни комплекс ҳал этиш тўғрисида тақлифлар киритадилар.

ВЎСПС ва касаба союзларининг марказий комитетлари муттасил равишда ёки давлат бошқарувининг тегишли марказий органлари билан биргаликда СССР Министрлар Советига, СССР Госпланига халқ ҳўжалик тармоқларини ҳамда СССР-ни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг иттифокдош мулкдорларнинг тақлифларини киритадилар, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Ассий йўналишларининг, социал ривожланишнинг Комплекс программасининг, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Давлат планининг лойиҳаларини ишлаб чиқишда қатнашадилар.

СССР ҳамда иттифокдош республикаларнинг иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Давлат планининг лойиҳаси СССР, иттифокдош республика Олий Советига тақдим этилишдан олдин унинг го-яр муҳим социал қўраткичларга тааллуқли қисмининг ВЎСПС ёки тегишли республика касаба союзлари Совети қўриб қишчи лозим.

ВЎСПС ҳамда республика касаба союзларининг советлари билан келишган ҳўлда ақлининг уй-жой, давлат-профилактика муассасалари, мактаблар, болалар боғчалари, клублар ҳамда бошқа нойшлал қишчи со-ҳаси объеклари билан таъ-

минлаинишнинг социал нормативлари белгиланади.

Касаба союзларининг советлари тегишли республика, маҳаллий бошқаруви органларига иттифокдош, автоном республикаларни, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, районларни иқтисодий ва социал ривожлантириш Комплекс планларининг лойиҳаларига тегишли территорияда жойлашган ҳамда қайси идорага бўйсунушдан қатъи назар корхоналар ва ташкилотларни ривожлантиришнинг этибига олиб тақлифлар киритадилар.

Корхона, ташкилотни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг лойиҳаси маъмурият, меҳнат коллективни кенашини, касаба союз комитети томонидан биргаликда ишлаб чиқилади ҳамда меҳнат коллективининг умумий йиғилиши (конференцияси) қўриб қишчи ва тақдирлаш учун тақдим этилади.

Касаба союз органлари, касаба союз комитетлари раисларининг тармоқ кенашлари ҳўжалик раҳбарларининг иқтисодий ва социал ривожланишнинг планларининг социал қўраткичларга тааллуқли қисми қандай бажарилаётгани тўғрисидаги ҳисоботларини тинглаш, зарур ҳўлларда ана шу планларнинг бажарилишини таъминлашнинг раҳбарларнинг таъминлаш қасадларини ёки жазолаш қасадларини масалани тегишли органлар оидига қўйиш ҳўкуқиға тақдирлар.

14-модда. Касаба союзларининг даромад (фойда)ни, иқтисодий рағбатлантириш фойдаларини ҳисаб қишчи ва сарфлаш соҳасидаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари даромад (фойда)ни тақсимлаш, иш ҳақи (меҳнатга ҳақ тўлаш) ва иқтисодий рағбатлантириш фойдаларини ҳисаб қишчи ҳамда улардан фойдаланиш тартиб ва нормативларини белгилашда иштирок этадилар, ана шу фойдаларнинг маблағларидан қандай фойдаланилаётганини контрол қишчи турадилар.

Давлат бошқарувининг тегишли марказий органлари ВЎСПС билан биргаликда даромад (фойда)ни тақсимлаш тўғрисидаги, иш ҳақи (меҳнатга ҳақ тўлаш) ва иқтисодий рағбатлантириш фойдаларини, марказлаштирилган фойдалар ва резервларини ҳисаб қишчи ҳамда улардан фойдаланиш ҳақидаги Нормаларни, шуниингдек даромад (фойда)ни тақсимлаш нормативларини ишлаб чиқиб тақдирлайдилар.

Министрликлар ва идора-лар касаба союзларининг марказий ҳамда республика комитетлари билан биргаликда даромад (фойда)ни, марказлаштирилган фойдалар ва резервларини ҳисаб қишчи ҳамда улардан фойдаланишга оид йўналишларни аниқлайдилар.

Моддий рағбатлантириш фондиди (меҳнатга ҳақ тўлаш фондиди), социал рағбатлантириш фондиди, ишлаб чиқариш, илм-фан ва техникали ривожлантириш фонди ёки бошқа шунга ўхшаш фондларни сарфлаш сметаларини меҳнат коллективни муҳўма қишчи, маъмуриятдан кейин у корхона (бирлашма), ташкилот маъмурияти, меҳнат коллективни кенашини ва касаба союз комитетининг қўшма қарори билан тақдирланади.

Корхона (бирлашма), ташкилот маъмурияти меҳнат коллективни кенашини ва касаба союз комитети билан биргаликда структуравий бирликлар, бўлимларда ички ҳўжалик ҳисобига ёки кол-лектив (ижара) пудратига ўтказиш чоғда уларға иқтисодий нормативларини белгилайди.

15-модда. Касаба союзларининг нарх белгилаш соҳасидаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари халқ истеъмоли молларининг қанча нархларини ва аҳолиға кўрсатиладиган хизмат таърифларини таъминлаштиришнинг ассий йўналишларини ишлаб чиқишда, нархлар ва таърифларнинг қўла-лиши устидан контрол қишчи иштирок этадилар; касаба союзларининг санатори-курорт муассасаларига, дам олиш муассасаларига, турист базаларига йўнал-маларнинг нархларини тақдирлайдилар. Идора-ларға қарашли шифохоналарға ва пионер лагерларига йўнал-маларнинг нархлари касаба союз органлари билан келишган ҳўлда белгиланади.

Ассий озиқ-овнат маҳсулотлари ва озиқ-овнат маҳсулотлари бўлмаган халқ истеъмоли молларининг

амалдаги нархларини ҳамда аҳолиға кўрсатиладиган хизмат таърифларини ўзгартириш ва янги нарх ҳамда таърифларни белгилаш ишларини СССР Министрлар Совети ва иттифокдош республикаларнинг Министрлар Советлари ВЎСПС билан ёки тегишли республика касаба союзларининг советлари билан келишган ҳўлда амалга оширилади.

Касаба союзларининг ўлка, область советлари нарх белгиловчи маҳаллий органларини жалб этиб, давлат корхона-лар ва ташкилотларининг халқ истеъмоли молларини қанча нархларини ҳамда аҳолиға кўрсатиладиган хизмат таърифларини иқтисодий жиҳатдан асосиз белгиланган тўғрисидаги қарорларини, шуниингдек, буюмларнинг истеъмол ҳўссалари ва сифати тегишли тарзда яхшилашга туриб, нархлар оширилган ҳўлларда товарларнинг солиқлишини тўхтатиб қўйишга ҳақлидирлар.

Кооперативлар иқтисодий жиҳатдан асосиз оширилган нархларини белгиланган тартибда касаба союзларининг ишчи контроли бундай кооперативларнинг фаолиятини тўхтатиб қўйиш тўғрисида халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетларига тақлифлар киритиш ҳўкуқиға тақдир.

16-модда. Касаба союзларининг коллектив шартномалар ва битимлар тузишдаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари меҳнат коллективни турмушининг иқтисодий ҳамда социал масалаларини ҳал этишда меҳнаткашларнинг ҳўкуқи ва манфаатларини коллектив шартнома орқали ҳимоя қишадилар.

Корхона, ташкилотнинг касаба союз комитети коллектив шартнома меҳнат коллективининг умумий йиғилиши (конференцияси)да маъмуриятдан кейин корхона, ташкилот маъмурияти билан меҳнат коллективни номидан шундай шартнома тузади.

Касаба союзлари давлат ва ҳўжалик органлари билан биргаликда коллектив шартномалар тузишга доир ишларни ташкил этадилар ҳамда уларнинг бажарилишини назорат қишчи турадилар. Коллектив шартномаларни тузиш тартибни ВЎСПС СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети билан биргаликда белгилайди.

ВЎСПС, касаба союзларининг советлари СССРни, иттифокдош ва автоном республикаларни, ўлкалар, областларни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг африм масалаларни юзасидан тегишли тарзда СССР Министрлар Совети, иттифокдош ҳамда автоном республикаларнинг Министрлар Советлари билан, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари билан битимлар тузишлари мумкин.

Касаба союзларининг марказий ва республика комитетлари халқ ҳўжалик тармоқларини иқтисодий ва социал ривожлантириш масалалари ҳусусида министрликлар, идора-лар билан битимлар тузишга ҳақлидирлар.

17-модда. Касаба союзларининг меҳнатни ташкил этиш ва нормалаш соҳасидаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари меҳнатни ташкил этиш ва нормалаш масалаларини ҳал этишда қатнашадилар.

СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети ВЎСПС билан биргаликда меҳнатни ташкил этишнинг таъминлаштиришнинг ассий йўналишларини белгилайди, халқ ҳўжалигида меҳнатни ташкил этиш ҳамда нормалашнинг ассий қўдаларини ишлаб чиқадилар ва тақдирлайди.

Министрликлар, идора-лар касаба союзларининг марказий ва республика комитетлари билан келишган ҳўлда меҳнатни ташкил этишнинг илгор шакллари билан корхона ва ташкилотларда фойдаланишга тавсия этадилар, меҳнатнинг ягона ва типовой тармоқ (идоравий) нормаларини тақдирлайдилар.

Меҳнат нормаларини жорий этиш, алмаштириш ва қайта қўриб қишчи корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти томонидан касаба союз комитети билан келишган ҳўлда амалга оширилади.

18-модда. Касаба союзларининг меҳнатга ҳақ тўлаш соҳасидаги ҳўкуқлари

СССР Министрлар Совети ВЎСПС билан биргаликда меҳнатга ҳақ тўлаш соҳасида ягона сиебат ўтказиш, иш ҳақини тартибга солиш, иш-

лаб қишариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишда унинг рағбатлантирувчи ро-лини қўчатириш борасидаги чора-тақдирларни ишлаб чиқиб амалга оширилади, моддий ва маънавий омилларнинг узвийлигини таъминлайди.

Касаба союзлари иш ҳақининг давлат томонидан нормалаштирилишда қатнашадилар, меҳнатга ҳақ тўлаш системалари, моддий рағбатлантириш, маблағлардан меҳнатга ҳақ тўлашда фойдаланиш ва меҳнаткашлар билан ҳисоб-хисоб қишчи формаларни тўри қўла-нилишини назорат қишадилар.

Давлат бошқарувининг марказий органлари ВЎСПС билан биргаликда тариф системасини таъминлаштири-дилар, жўмладан, тармоқлар ва ходимларнинг категория-лари бўйича меҳнат ҳақиға, ставка ва окладларни оши-риш миқдорларига, муно-фотга ҳамда рағбатлантиру-чи устама ҳақ ва қўшимча ҳақларни белгилашга ўзгар-тишлар киритадилар. Шу-ниингдек, иш ҳақини район-лар бўйича тартибга соли-дилар, меҳнатга ҳақ тўлаш учун маблағлар ҳисаб қишчи нормативларини бел-гилайдилар.

Министрликлар, идора-лар касаба союзларининг марказий ҳамда республика комитетлари билан келишган ҳўлда корхоналар, ташкилот-лар бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш учун маблағлар ҳисаб қишчи нормативларини, кор-хоналар, муассасалар, таш-килотларнинг раҳбар ходим-ларини муқофотлаш шартла-рини белгилайдилар.

Корхоналарда, муассасалар, ташкилотларда меҳнат-га ҳақ тўлаш системалари ва моддий рағбатлантириш шакллари касаба союз коми-тети билан келишган ҳўлда белгиланади.

Ходимларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ уларнинг шахсий ҳиссасига мувофиқ бўлишини таъминлаш масалаларига доир қарорларни меҳнат коллективининг кенашини корхона, ташкилотнинг касаба союз комитети билан биргаликда қабул қишадилар.

19-модда. Касаба союзларининг социалистик мусоба-бини ташкил этишдаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари давлат ва ҳўжалик органлари билан биргаликда меҳнаткашларнинг меҳнат қайрати ва иқтисодий фаолиятини аниқ ол-тирадилар, социалистик му-собақани ташкил этадилар, унинг энг муҳим шакли бўл-миш иқтисодий мусобақани ривожлантириш учун шарт-шароит вужудга келтирадилар.

СССР Министрлар Совети ВЎСПС билан биргаликда социалистик мусобақани ривожлантириш ва унинг таъ-сирчанлигини ошириш чора-ларини қўради.

Корхона, муассаса, ташки-лотнинг касаба союз коми-тети меҳнат коллективни кенашини, партия ва комсомол ташкилотларининг сайлаб қўйилган органлари билан биргаликда социалистик мусобақа шартларини тақ-дирлайди ҳамда унинг яку-ларини қишадилар, маъмурият билан биргаликда социалис-тик мусобақани ташкил қи-лади, унинг якуларини кенг омалаштирадиди, илгор тар-тибни ёйди.

20-модда. Касаба союзларининг меҳнаткашлар тех-никавий ижодкорлиги соҳа-сидаги ҳўкуқлари

Касаба союзлари давлат ва ҳўжалик органлари билан биргаликда омийвий тех-никавий ижодкорлигини, ик-тирочилик ва рационализа-торлини ривожлантирадидилар, жамоат ижодий ташки-лотлари тузилишига, фан-техника тараккишти жадал-лаштирилишига кўмакла-шадилар, ана шу вазифа-ларни ҳал этишда Бутунитти-фок иxtи-рокорлиги ва радио-нализаторлар жамиятининг, СССР илмий ва инженер-лик жамиятлари союзининг ташкилотлари билан ҳамкор-лик қишадилар.

ВЎСПС билан келишган ҳўлда кашфетлар, икти-ролар ва рационализаторлик тақлифлари учун муқофот пулини тўлаш, шуниингдек иктирочилик ва рационали-заторликка кўмаклашганлик учун муқофотлаш тартиби белгиланади.

Корхона, ташкилотнинг касаба союз комитети икти-ролар ва рационализаторлик тақлифларидан ўз вақтида фойдаланилишини, авторга муқофот пули тўлинишини контрол қишадилар.

(Давоми учинчи бетда).

I боб. Умумий қўдалар

1-модда. Меҳнаткашларнинг касаба союзларига бирлашиш ҳўкуқи

СССР Конституциясига мувофиқ ишчилар, хизматчилар, колхозчилар, бошқа кооперативларнинг аъзолари, олий, ўрта махус ва ҳўнар-техника билим юртларининг ўқувчилари иридан, миллатидан, жинсидан ва диний этиқодларидан қатъи назар, иштириш равишда касаба союзларига — жамоат ишлаб чиқаришдаги меҳнат ёки билим юртларидаги таълим билан боғлиқ ўз ҳўкуқлари ҳамда қўнуни манфаатларини йўлга этиш ва ҳимоя қишчи учун нопартиявий ташаббускор жамоат ташкилотларига бирлашиш ҳўкуқиға тақдирлар.

Бу ҳўкуқ корхоналарда, муассасаларда, ташкилот-ларда касаба союз ташкилотларини тузиш ҳамда уларни СССР касаба союзларининг Устави белгиланган тартибда тармоқ касаба союзларига бирлаштириш йўли билан амалга оширилади.

Касаба союзлари аъзоларига қабул қишчи ва касаба союзларидан қишчи тартиби касаба союзларининг Уставлари билан белгиланади.

Касаба союзларининг фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги қарор шу союзлар томонидангина қабул қишчи ший мумкин.

Касаба союзларига мансубки гражданиларнинг совет қўнуларини билан гарантияланган социал-иқтисодий, сийёсий ва шахсий ҳўкуқ ҳамда ёркинликларни бирон-бири тарзда чекланишга олиб келмайди.

2-модда. Касаба союзларини ташкил этиш ва улар фаолиятининг принциплари

СССР касаба союзлари ўз Уставларини муттақил ишлаб чиқиб, тақдирлайдилар, структурани белгилайдилар, раҳбар органларини сайлайдилар.

